

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МЕНСКАГА АБКМА КП(б)Б

№ 45 (6322) | 24 лютага 1939 г., пятніца | ЦЕНА 10 КАП.

РОСКВІТ ПРАДУКЦЫЙНЫХ СІЛ СОЦЫЯЛІЗМА

За год савецкай улады, асабліва за першыя дзень сталінскіх пяцігодкаў, наша краіна ператварылася ў магутную індустрыяльную дзяржаву. Закончана ў асноўным тэхнічная рэканструкцыя народнай гаспадаркі. Цяпер СССР па ўзроўню тэхнікі вытворае як у прамысловасці, так і ў сельскай гаспадарцы стаць перадае любой капіталістычнай краіны, а па тэмпах свайго развіцця наша прамысловасць знаходзіцца на першым месцы ў свеце.

У той час, калі прамысловасць капіталістычных краін, як і ўся іх народная гаспадарка, пад ударамі эканамічных крызісаў скацілася і прадаўжае скаціцца ўніз, у краіне сацыялізма мы маем наўхільны і быстрый росквіт прамысловасці, высокія тэмпы росту прамысловай прадукцыі.

Усё гэта дае нам магчымасць у куткім часе качачкова вырашчыць асуальна эканамічную задачу СССР: Дагнаць і перагнаць танэма ў эканамічных адносінах найбольш развітыя капіталістычныя краіны Еўропы і Злучаныя Штаты Амерыкі.

У гэтых дакладах таварыша Малаева на XVIII з'ездзе ВКП(б) падзелены ігоці гістарычных перамог сацыялізма за год другой пяцігодкі. У адносінах саюзных рэспублік у гэтых гаворках: «Ва ўсіх саюзных рэспубліках СССР дасягнуты значныя дасягненні ў справе індустрыялізацыі і ўздыму матэрыяльна-культурнага ўзроўню набыцтва».

Гэта паложэнне тэзісаў адлюстравана ў якасці перавагі ў фактах росквіту прамысловасці, каласнай гаспадаркі БССР і культурнага ўздыму беларускага народа.

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна, пры штодзённай увазе да барацьбы народа з боку саюзага Урада і асабіста вялікага Сталіна, БССР побач з іншымі саюзнымі рэспублікамі ператварылася ў перадавую індустрыяльна-калосную рэспубліку, — багаты фэртот сацыялізма на рубяжы з капіталістычным Захавам.

Наўхільнае правярэнне лешчэка-агаспадарчай напавяленняй палітыкі, нястомная барацьба беларускага народа за новае, сацыялістычнае жыццё забяспечылі нам бліскучы перамогі на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва.

Несумняйна, быстрымі тэмпамі расла ў год і год наша сацыялістычная прамысловасць. Па аб'ёму валавой прадукцыі прамысловасці БССР у 1937 годзе — канцы другой сталінскай пяцігодкі — перавысіла дзевяціраз ўзровень у дваццаць разоў, вышэйшы прадукцыі амаль на 2 мільярды рублёў.

Удзельная вага прамысловасці ва ўсёй народнай гаспадарцы ўзрастае з 68,9 проц. у 1932 годзе да 79,8 проц. у 1938 годзе.

Быстрымі тэмпамі расла мясцовая прамысловасць. Аб'ём яе вытворчасці павялічыўся за другую сталінскую пяцігодку ў 3,5 разоў.

Магутныя рэзервы атрымала лёгкая прамысловасць. Вытворчасць абутку па вылічэнні ў 2 разы, трынаццацінак вырасла больш, чым у 8 разоў. Харчова-прамысловасць ператварылася ў адну з перадавых галін народнай гаспадаркі рэспублікі.

За год сталінскіх пяцігодкаў у аду толькі буйную прамысловасць БССР укладзена 800 мільянаў рублёў. Створана рад новых галін прамысловасці: машынабудаванне, хімічная, цементная, тлущавая. Толькі за апошнія 5-6 год пабудаваны і пущаны ў эксплуатацыю такія магутныя прадпрыемствы, асноўнымі перадавой сацыялістычнай тэхнічай, як шклозавод імені Сталіна ў Гомелі, трубаціпейны завод у Магілёве, крэмнёўскі цементны завод, ацэтонны, тлущавы камбінат, армянскі ільнякамбінат і т. д.

Беларускі народ па праву гардзіцца тым, што яго намагаюцца яго аднаўляць і перадаваць на карысць любімай радзімы пабудаваны, або карынным чынам рэканструяваны цэлы рад буйнейшых прадпрыемстваў, набыўшых усеагульнае значэнне. Нацыя прадпрыемстваў саюзага значэння ў 1938 годзе вылучылі прадукцыі на 630 мільянаў рублёў.

Асабліва ярка з'яўляюцца нашы дасягненні ў галіне электрыфікацыі. Электрастанцыі БССР ужо ў 1937 годзе выраблялі 424,1 мільяна кіловат-гадзін электраэнергіі, г. зн. у 101 раз больш, чым у 1913 годзе і ў п'яці разоў больш чым у 1932 годзе.

Значнага развіцця дасягнула прамысловая кааперацыя.

Магутны рост тэхнікі, разгортванне

стаханавскага руху забяспечылі нам рост прадукцыйнасці працы ў другой сталінскай пяцігодцы на 65,6 проц.

Вольнары росквіт прадукцыйных сіл рэспублікі суправаджаўся несутунным ростам рабочага класа і яго матэрыяльнай і культурнага ўзроўню.

Колькасць рабочых і служачых узрастае з 574 тысяч у 1932 годзе да 837 тысяч у 1937 годзе. Фонд заробатнай платы вырас з 729,7 мільяна рублёў у 1932 годзе да 1,581 мільяна руб. у 1937 годзе. Сярэдняя зарплата аднаго рабочага вырастае ў два разы.

Значна вырастае спажыванне харчовых прадуктаў і прамысловых тавараў. Гэта ясна відаць з павелічэння тавараабароту ў тры разы. На справу аховы здароўя і народнай асветы ў 1937 годзе зрасходавана 63,1 процанта ўсяго бюджэта рэспублікі і т. д.

1938 год прынёс нам новыя, велізарныя перамогі. Магутны рост прадукцыйных сіл. У гэтым годзе прамысловасць вылучыла прадукцыі на 200 мільянаў рублёў больш, чым у 1937 г.

Дасягненні нашы ў галіне развіцця прамысловасці былі б значна большымі, калі б не полая здарэнніца, шкодніца работа праклятых ворагаў аарда. Трапкіска-бухарынскія і буржуазна-нацыяналістычныя агенты фашызма нанеслі вялікую шкоду нашай прамысловасці. Яны затрымлівалі яе развіццё, стварылі дыспропорцыю паміж асобнымі галінамі народнай гаспадаркі і т. д.

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна беларускі народ вырваў і агішчкі поўную банду ворагаў народа. Ліквідацыя вынікі шкодніцтва, але гэта работа далёка яшчэ не скончана.

У трэцяй сталінскай пяцігодцы перад беларускім народам разгортваюцца яшчэ больш грандыёзныя і яшчэ больш захаляючыя перспектывы росту прадукцыйных сіл, павышэння матэрыяльнага дабрабыту і культурнага ўзроўню працоўных.

У трэцяй пяцігодцы капіталаўкладанні ў саюзна-рэспубліканскую, рэспубліканскую і мясцовую гаспадарку БССР выражаюцца сумай у 1 мільярд 100 мільянаў рублёў; мяржэцца прырост магутнасці электрастанцыяў на 100 тысяч кіловат — рост у два разы ў параўнанні з 1937 годам; павялічэнне аб'ёму здабычы торфу, дзаваленне яе ў 1942 годзе да 5 мільянаў т. Пр. Гэта будзе пабудаван рад новых заводаў і амяшчэна максімальная механізацыя торафаабудычы. Вялікі рост вызначан у трэцяй пяцігодцы прамысловасці па вырабу будаўнічых матэрыялаў з мясцовай сыравіны, хімічнай, металапрацоўчай, лясной прамысловасці, а таксама прамысловасці рабнана і абласнога надпарадкавання.

Каласальныя перспектывы разгортвання перад мясцовай і саюзна-рэспубліканскай прамысловасцю. Аб'ём валавой прадукцыі прамысловасці Наркмадпрама ўзрастае на 89,7 проц., Наркмадпрама — на 39,1 проц., Наркмадхарпрама — на 52 проц. і т. д. Па прамысловай кааперацыі прадукцыйнасць валавой прадукцыі на 91,5 проц. Ва ўсіх галінах нашай прамысловасці значна ўзрастае выбар прадметаў шырокага спажывання.

Уся наша прамысловасць павінна быць у трэцім пяцігодзі ўзнята на яшчэ больш высокую ступень сацыялістычнай культуры вытворчасці. На падставе дасягнутых поспехаў сацыялістычнага будаўніцтва неабходна з неаслабнай энергіяй тэхнічна ўзбраць прадпрыемствы, павышыць існуючыя магутнасці абсталявання, разнапавысіць прадукцыйнасць працы.

Уяго гэтага мы дабімся настойлівай большыцай барацьбой за качачовы ліквідацыю выніку шкодніцтва, вшшчэным створаных ворагамі народа дыспропорцыі і вузкіх месц у народнай гаспадарцы, максімальным разгортваннем мясцовай гаспадарчых ініцыятыў усеагульнага стаханавскага руху, творчай ініцыятывы мас.

Пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна беларускі народ, разам з усімі народамі вялікага СССР, будзе з радасцю, чэпю і найвялікшым энтузіязмам працаваць над ажыццяўленнем трэцяга пяцігодкавага плана развіцця народнай гаспадаркі — плана далейшага росквіту багачыі і магутнасці сацыялістычнай раліамы. Парукай гэтаму — магутная хваля сацыялістычнага спаборніцтва рабочых, каласнікў і савецкіх інтэлігентў, узняўшаяся на сустрэчу XVIII з'езду партыі Леніна — Сталіна.

УРАЧЫСТЫ СХОД У КАЛОННЫМ ЗАЛЕ ДОМА САЮЗАУ

23 лютага вечарам у Калонным зале Дома саюзаў адбыўся ўрачысты сход работнікаў Народнага Камісарыята Ваенна-Марскога Флота СССР і прадаўнікоў партыйных, савецкіх і грамадскіх арганізацый сталіцы, прысвечаны XXI гадавіне Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

У прэзідыуме — Народны Камісар Ваенна-Марскога Флота СССР камандарм першага ранга тав. Фьорноўскі, намеснікі Народнага Камісара флагман флота 2-га ранга тав. Смірноў-Светлоўскі і корпусны камісар тав. Ігнэцёў, начальнік Галоўнага марскога штаба флота 2-га ранга тав. Галлер, начальнік ваенна-паветраных сіл РСЧА камандарм 2-га ранга тав. Ленціонаў і іншыя.

З дакладам аб слаўнай гадавіне выступіў тав. Смірноў-Светлоўскі.

Пад бурныя ахвады прыняты прытанні таварышам Сталіну і Малаева.

У заключэнне адбыўся вялікі канцэрт.

Прыняцце прысягі ў Н-скай часці БАВА. НА ЗДЫМКУ: выдаткі палітычнай і баявой адуцы чырвонаармейцаў тав. Гарачоў у прысутнасці палітрука тав. Патрова і капітана тав. Гросскага, чытае тэкст прысягі. Малодшы камандарм тав. Пісарула, працягваючы тэкст прысягі, амаювае яго ўласнаручым подпісам.

НА ВЕРНАСЦЬ НАРОДУ, РАДЗІМЕ, РАБОЧА-СЯЛЯНСКАМУ УРАДУ

23 лютага Чырвоная Армія прысягае вялікаму Народу, магутнаму Радзіме, першаму ў свеце Рабоча-Сялянскаму Ураду.

У гэты дзень кляліся байцы і камандзіры, камісары і начальнікі, усе ад маршала да чырвоначармейца. Гарачай любімоў біліся сэрцы баястраўных і мужных воінаў, калі яны вымаўлялі трэстыя і хваляючыя словы новага тэста ваеннай прысягі.

У гэты гістарычны дзень Радзіме і Народу прысягаў палкаводзец-большык Народны Камісар Абароны СССР Маршал Савецкага Саюза таварыш Н. Е. Варашылаў.

Ен увайшоў у зал, дзе сабраліся намеснікі Народнага Камісара Абароны, члены Ваеннага Савета Маскоўскай Ваеннай Акругі, начальнікі і ваенныя камісары Цэнтральнага Упраўлення Народнага Камісарыята.

Маршал Савецкага Саюза С. М. Будзевіч сустракае Народнага Камісара і дакладвае яму:

— Таварыш Народны Камісар Маршал Савецкага Саюза, камандзір і начальнік састаў сабраўся для прысяжы прысягі пад Вашым кіраўніцтвам.

Прыняўшыся, таварыш Варашылаў гаворыць:

— Таварышы! Сёння, у дзень дваццаці першай гадавіны Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, усею асабовым састаў нашай слаўнай Чырвонай Арміі, даблеснага Рабоча-Сялянскага Ваенна-Марскога Флота і гераічных воіск патрыячнай аховы прымае прысягу, а асоба, якія служыць па вольнаму яўму, — урачыста і клятвенна абавязваюцца на вернасць свайму Народу, свайму Радзіме і Рабоча-Сялянскаму Ураду.

Узброеныя сілы Савецкай Дзяржавы, з'яўляючыся плошчу і крывёю свайго паабавонскага народа, былі заўсёды верны і беззаставя адным чырвоным сцягам пераможнага сацыялізма, вялікай справе Леніна—Сталіна, свайму магутнаму Радзіме, Народу і свайму Рабоча-Сялянскаму Ураду.

У алпаветнасці са Сталінскай Канстытуцыяй — хартыяй вялікіх заваяванняў сацыялізма, пад сёння якой жывуць, амаюцца і атрымліваюць усё новае і ўсё большыя перамогі народы Савецкага Саюза, Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, Рабоча-Сялянскай Ваенна-Марскога Флота і воіскі патрыячнай аховы атрымалі новы тэкст ваеннай прысягі, узвама ралейшага тэста ўрачыстага абявання.

Гэтага часу ваенная прысяга будзе прымацца кожным ваеннаслужачым у індывідуальным парадку.

Таварышы! Перад тварам нашага народа, урада і партыі Леніна—Сталіна прымаем ваенную прысягу, паклямаемся беззаставя і да апошняга дыхання служыць Радзіме, вялікаму саюзнаму Народу і свайму Рабоча-Сялянскаму Ураду.

Як старыя сярод вас, прымаю прысягу першым.

Народны Камісар чытае тэкст ваеннай прысягі. Адажынаваючы кожнае слова, клянецца Радзіме сталінскі народ, слаўны палкаводзец-большык.

Прачытаўшы тэкст ваеннай прысягі, Народны Камісар амаювае яго ўласнаручым подпісам:

«Н. Варашылаў».

Таварыш Варашылаў запрашае да стала для прыняцця прысягі намесніка Народнага Камісара Абароны СССР Маршала Савецкага Саюза С. М. Будзевіча.

Затым ваенную прысягу прымае намеснік Народнага Камісара Абароны камандарм першага ранга Г. І. Нуліч.

Радзіме і Народу прысягаюць намеснікі Народнага Камісара Абароны СССР армейскія камісары першага ранга таварышы Л. З. Мехліс і Е. А. Шчадрын.

Народны Камісар запрашае для прыняцця прысягі начальніка Генеральнага штаба РСЧА камандарма першага ранга В. М. Шапашнікава, членаў Ваеннага Савета Маскоўскай Ваеннай Акругі А. С. Шчэрбанова, корпуснага камісара А. І. Запарніка, начальніка ваенна-паветраных сіл РСЧА камандарма другога ранга А. Д. Ленціонава, старшыню Ваеннай Калегі Вярхоўнага Суда СССР армязоюржыста В. В. Ульянава, галоўнага ваеннага пракурора РСЧА армязоюржыста Н. С. Разоўскага, начальніка аўта-бронетанкавага ўпраўлення РСЧА Героя Савецкага Саюза камандора Д. Г. Паўлава, Героя Савецкага Саюза камандора Я. В. Смушчэвіча, камандора Н. Н. Воранава, Р. П. Хмельніцкага, І. В. Смороданова, В. Н. Мурдзіна, камандзіра Я. К. Палякова, А. Г. Орлова, М. Г. Снегава, І. А. Найдзевіча, Героя Савецкага Саюза камандзіра В. С. Маланова, камандора В. І. Найдзевіча, брыгаднага камандора П. Н. Нулічова, палкоўнікаў І. Т. Перевыніна, Н. І. Гусева, М. С. Чысцова, палкавога камандора А. А. Дабравольскага, В. В. Палякова, А. Г. Лазарэва і маёра Ф. Н. Зноўнава.

Усе яны зачытаваюць тэкст ваеннай прысягі і амаюваць яго асабовым подпісам.

Заяўляючыся да прысутных, тав. К. Е. Варашылаў гаворыць:

— Таварышы! Мы прынялі ваенную прысягу, мы пакляліся служыць свайму Радзіме, Народу і нашаму Ураду ўсёй сваёй крывёю і самім жывіцём.

Я ведаю, што ўсё гэта з вас у любы момант з радасцю гатоў аддаць разам з крывёю і самаю жывіцём за вялікую справу Леніна—Сталіна, за сваю Радзіму, за Народ, за свой Рабоча-Сялянскі Урад.

Але гэтага маля. Ад нас, кіраўнікоў і начальнікаў Чырвонай Арміі, патрабуецца значна больш. Мы абавязалі ўсёю крывёю дараўнай нам справы, чэсна, многа, арганізавана працаваць для таго, каб наша слаўная Чырвоная Армія была заўсёды на вышнім стаячым перад ёй залат.

Чырвоная Армія, у сілу гістарычна складаных умоў, можа існаваць толькі як пераможная, усеааружаваная сіла. Яна таквай з'яўляецца, яна такі заўсёды будзе.

Для гэтага ўсе мы — байцы, камандзіры і палітруботнікі, і асабліва мы, адказныя кіраўнікі і начальнікі, будзем працаваць, не паклаўшы рук, будзем аддаваць усё сваё сілы справе баювой і палітычнай вывучкі, справе іспынавага ўдасканалвання нашай Чырвонай Арміі.

Трэба працаваць, таварышы, так, каб вялікая гістарычная справа Леніна — Сталіна блангалучна і паспяхова ралейвалася пад надалейшым шчытом Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі. Яно так і будзе. Залогам гэтаму служыць наша клятва, наша ваенная прысяга.

Віншую вас з прыняццем ваеннай прысягі.

Віншую вас, таварышы, з нашым святам XXI гадавіны Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Рабоча-Сялянскага Ваенна-Марскога Флота.

У адказ на гэтыя выдатныя словы Народнага Камісара, поўнаю любімоў і адданасці савецкай Радзіме, вялікаму Сталіну, існаюча грамавое «ура».

Таварыш К. Е. Варашылаў палкавоў дзёць да камандзіраў і камісараў, паціскае ім рукі і горача віншуе з прыняццем ваеннай прысягі. (ТАСС.)

НА ўрачыстым ПЛЕНУМЕ МЕНСКАГА ГОРСОВЕТА

У глыбіні сцэны на блакітным фоне высяцца яра асветленыя аэральны партрэт Леніна і бюст Сталіна. Побач — партрэт іх багата саратніка, першага маршала Савецкага Саюза К. Е. Варашылава.

На ўрачыстым пасяджэнні, прысвечаным XXI гадавіне Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота, сабраліся ўчора ў Беларусі дзяржавныя тэатры оперы і балета байцы, камандзіры, палітруботнікі, рабочыя, прадаўнікі адуцы, літаратуры і мастацтва. Для ўсіх адольжава роднага свята.

У прэзідыуме — тт. Панамарынка, Кальлоў, Грэхва, Кісялёў, Цапава, Матвееў і інш.

З вялікім натхненнем, выбіраюцца пачотны прэзідыум у саставе членаў Палітбура ЦК ВКП(б) на чале з таварышам Сталіным, а таксама тт. Берыя, Дзімітрава, Тэльмана і Хосе Дыас.

З усіх канцоў вольварнай залы ядуся вочныя прывітанні вялікаму правяду на ўрачысты таварыш Сталіну.

Слова для выказка аб XXI гадавіне Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота прадастаўляецца тав. Карабюву.

Далатчык увакрасіў у памяці сабраўшыхся выдатныя старонкі з гісторыі гераічнай барацьбы слаўнай Чырвонай Арміі з аб'яднанымі сіламі ваенных імперыялістаў і расійскай контррэвалюцыі.

У часе даклада на раз успыхваюць апладэксменты ў тэбці слаўнай Чырвонай Арміі, у часе яе арганізатара і нахніцеля ўсіх перамог — партыя большыкоў і вялікага стратэга сацыялістычнай рэвалюцыі таварыша Сталіна.

Горласці і радасцю напунаецца сэрца кожнага, калі дакладчык гаворыць аб магутнасці нашай Чырвонай Арміі, аб выдатнай авіяцыі, танках, артылерыі, коняцыі і самым галоўным — выдатна абучаных камандзірах, палітруботніках і байцах, якія ў любую мігуну гатоў сакрушыць ворага, адкуль-бы ён ні з'явіўся.

— Сёння, — гаворыць тав. Карабюў, — байцы, камандзіры і палітруботнікі прымаю прысягу на вернасць Радзіме. Яны пакляліся мужна і храбра выконваць пачотны доўг абароны нашай сацыялістычнай радзімы. Калі вораг наспрабуе пераступіць нашы граніцы, слаўная Чырвоная Армія будзе яго біць так, як ніколі ні адна армія ў свеце.

Дэклад скончыў. У залу ўваходзіць делегация працоўных Менска. З прамовай выступае рабочы Метэтрава тав. Астроўскі. Ен перадае ад працоўных сталіцы гарачае брацкае прывітанне даблеснай Чырвонай Арміі і вялікаму Сталіну.

Зал запалнае вольная, жышчарадасная дэствара — школьнікі, піонеры сталіцы. Цілыя і радасна сустракаюць іх прысутныя.

Радуюцца званікі дзіцячых галасі. У рымаваным калетным прытанні яны дзякуюць партыю большыкоў, савецкі ўрад, вялікага Сталіна за радасна і шчаслівае дзяцінства, яны дзякуюць даблеснаму Чырвонаму Армію, зорка ахоўваючому іх дзяцінства ад пасягальстваў ворагаў.

Чоткім, баявым крокам уступаюць у зал байцы, камандзіры і палітруботнікі часцей Менскага гарнізона. З прамовай выступае тав. Эркін. Ен гаворыць аб магутнасці і пераможнасці Чырвонай Арміі, аб яе адданасці справе партыі Леніна—Сталіна, савецкаму Народу, свайму Радзіме.

— Сёння, — гаворыць тав. Эркін, — байцы, камандзіры і палітруботнікі Чырвонай Арміі пакляліся да апошняга дыхання быць адданымі свайму Народу. Гэта клятва з часю будзе выконвана. Мы гатовы жыць у міры, вайны мы не жадаем, але мы і гатовы смерці ў парох кожнага, хто пасме пасягнуць на нашы свячэнныя граніцы. З іменем Сталіна на вуснах мы будзем баялісна біць ворага на яго-ж тэрыторыі.

Прамова тав. Эркіна неаднарадова перарываецца апладэксментамі.

З вольнарым натхненнем урачыста пасляжыне паслапа прывітанні таварышам вялікаму правяду на ўрачысты таварыш Сталіну і жаданаму нарком абароны таварышу Варашылаву.

НАРОД І АРМІЯ АДЗІНЫ

Урачысты пленум Віцебскага горсовета, прысвечаны XXI гадавіне Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота, адрывае старшыню горсовета, длаутат Вярхоўнага Савета БССР тав. Вагрыноўскі.

Пры ўшамінанні дакладчыкам дарогага імені таварыша Сталіна — арганізатара, нахніцеля і длапага друга Чырвонай Арміі — увес загі доўга і горача ашдырае. З гэтым дарогім іменем у сэрцы ішлі нашы даблесныя далёкаўсходнікі ў бой з японскімі самураямі і перамаглі іх, з гэтым дарогім іменем на вуснах савецкі народку сваё шчаслівае і радаснае жыццё, пераможна шэствую наперад да камунізму.

Авапы яшчэ больш умашчэна, калі ўносіцца прапанова паслапа прывітанне пісьмо таварышу Сталіну. З усіх бакоў радуюцца гарачыя воклічы:

— Няхай жыве любімы правяду таварыш Сталін!

— Правадыру Чырвонай Арміі таварышу Варашылаву ура!

Атліз за адным выходзіць на трыбуну прадаўнікі працоўных Віцебска і Гомеля, піонеры, якія горача вітаюць юбіляра — даблеснаму Чырвонаму Армію.

— Народ і армія адзіны. Савецкі народ любіць сваю родную Чырвонаю Армію, свой Ваенна-Марскі Флот ва гераізм, адвагу, за бязмежную адданасць сваёй любімай радзіме, большыцай партыі, вялікаму Сталіну.

Гэтыя словы гарачай любі народна да сваёй арміі чырвонай нішю праходзіць па ўсёх прывітаных.

Тут-жа, на трыбуне ўрачыстага пленума залучаецца сацыялістычны длагавор паміж думка гарадзімі — Віцебскім і Гомелем — на дастойную сустрэчу XVIII з'езду ВКП(б). Мадэлавць абаронную магутнасць вялікага Савецкага Саюза — адіна з цэнтральных пунктаў сацыялістычнага длагавора.

Урачысты пленум паслапа прывітанне пісьмо правяду Чырвонай Арміі, першаму маршалу Савецкага Саюза таварышу Варашылаву.

УКАЗ

ПРЕЗІДЫУМА ВЯРХОўНАГА СОВЕТА БССР АБ УЗНАГОРДЖАННІ АНСАМБЛЯ ЧЫРВОНААРМЕЙСКОЙ ПЕСНІ І ПЛАСКІ БЕЛАРУСКОЙ АСОБАЙ ВАЕННАЙ АКУРГІ

За выдатныя поспехі ў галіне развіцця чырвонаармейскай мастацкай самалдзейнасці, узнагародзіць пачотнай граматай Вярхоўнага Савета БССР ансамбль чырвонаармейскай песні і пласкі Беларускай Асобай Ваеннай Акругі.

Старшыня Презідыума Вярхоўнага Савета БССР Н. НАТАЛЕВІЧ.
Савратэр Презідыума Вярхоўнага Савета БССР Л. ПАНКОВ.

23 лютага 1939 г., г. Менск.

СВЯШЧЭННА І НЕПАРУШНА КЛЯТВА ВОІНАЎ КРАІНЫ СОВЕТАЎ

КЛЯТВА ПАТРЫЁТАЎ

Звяжэйны зімовы дзень. Снег і лёд і мароз. Але гэты дзень запомніцца назаўсёды як самы выдатны ў жыцці, як урашэненне вялікай сілы любові і радасці, якую часта п'яцца выраіць протэстамі. Хіба можна на ўсёй паўшэрыцы перадаць усё тое, што адчуваеш у хвіліны святай клятвы на вернасць намай любімай сацыялістычнай радзіме.

Гэта былі хвіліны незвычайнай урачэстасці, хвіліны выражэння самых бласлагодных, чэсных і чыстых, як крышталі, думак.

Перад тварам сваіх таварышаў, сваёй роднай краіны стаяў высокі, моцна складзены артылерыст Васільій Вядзіміравіч Брацішкі. Ва ўрачэстай цішыні ён вымаўляў біясны і мудрыя словы прысягі:

— Я — грамадзянін Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік...

Сардачнай пелішай было прагучана кожнае слова. І хоць голас Васільія гучэў шчыра і строга, мы адчувалі яго хваляванне — хваляванне гарагача саветскага патрыёта. Сын украінскага калгасніка з Палтаўшчыны, ён ведае ўжо веліч і значэнне сказаных слоў.

І яшчэ, што так радасна хвалюе Васільія. На Далёкім Усходзе, на краю сопекай зямлі можа быць у гэтыя хвіліны прамое прысягу яго брат — начальнік пагранічнай заставы Дзмітрый Брацішкі.

Васільій і Дзмітрый — дастойныя сыны свайго бацькі, свайго саветскага народа. Яны ведаюць сілу любові да свайго роднай, шчасливой саветскай краіны, радасць жыцця, поўнага светлых дзянь працы і творчасці. Гэта жыццё Дзмітрый ахоўвае для далейшага будучыня, а Васільій — ля заходніх граніц СССР.

Васільій падыходзіць да стала і подпісам змаўвае сваю прысягу.

— Калі патрэба будзе, — гаворыць ён шчыра, — і кроўю сваёй малую сваю свяшчэнную большэйшую клятву. Прысягу чынае артылерыст тав. Акіеў Ораз. Чорнавоў, сярэдняга росту туркмен з Ашхабадскага раёна. Не

выканай радасцю свеціцца вочы Акіева. Батра-бацька ведаў ахв снадарожнікаў свайго жыцця — галечу і прыніт парскіх сапрапаў. Толькі пры саветскай уладзе стаў свабодным туркменскі народ, і ў калгасе сямя Ораза атрымала зможнае і культурнае жыццё. Перад адездам у Чырвоную Армію бацька даваў свае пажаданні сыну Акіеву.

— Служы часна, беражы як зяніцу вока нашу родную саветскую зямлю. Выдатны басч Акіеў Ораз стаіць на ахове заходніх граніц СССР і ўжо даўно пакляўся краіну родную ад ворагаў беражы. Радасна ўхваляваны незвычайнасцю і веліччу моманту, гаварыў ён учора словы прысягі. Моцна спінушы вінтоўку ў руках, ён гаварыў словы прысягі, і здавалася, што яго чуюць родныя і зямлі ў далёкіх калгасах саветскай, квітнеючай Саветскай Туркменіі.

Перад строем прымаў ваенную прысягу артылерыст — камандзір падраздзялення арданавосец тав. Амельчыч, тав. Бекарэвіч, былы метрабудаўнік тав. Гудкоў, ленынградскі прачун тав. Ліпатаў, трактарыст тав. Пранцаў, машыніст паравоза тав. Харламаў, байск-выдатнік Мірза Мухамедаў, Макаркін, Сірычэнка...

Рускія, украінцы, туркмены, узбекі... Усе яны аднолькава гарача кляліся на вернасць сацыялістычнай радзіме. Усіх радзіць пачуцце блізкасці любові да свайго роднай саветскай краіны, большэйшай партыі і любімага правядара таварыша Сталіна. Кожнаму з іх баскона многа дала радзіма і таму так дораг кожны кавалачак саветскай зямлі. І таму кожны з іх так беражы сваю баваю зброю.

У гэты дзень моцна і нянавоць, нянавоць да ворагаў шчаслівага жыцця саветскага народа. Свяшчэнная нянавоць — яна ў патрэбны момант абрушыцца на ўсяляка, хто ўдзельна напасці на неасяжны СССР. Учора байскі прымаў прысягу. А заўтра, калі спатрэбіцца, яны на справе дакажуць, як свята і паважна клятвы воінаў Чырвонай Арміі.

Н. ГРОЗАЎ.

Прыняцце прысягі ў Н-скай часці ВАВА. Дзе прысягу выдатны байскі і палітычны му тав. Н-скай часці тав. Сіроў.

ПРЫСЯГА ПАГРАНІЧНІКАЎ

ЗАХОДНЯЯ ГРАНІЦА, БСОР. (БЕЛТА). У Н-скай пагранічным атрадзе 23 лютага раінаю, са зброяй у руках, выстравілі снаўныя вартавыя заходніх рубяжоў. Нерухома стаяць жалезныя парані мужных і адважных воінаў. У іх першых клятву на вернасць радзіме, саветскаму народу дае лейтэнант тав. Калытгар. Застава, якой ён камандуе, займае першае месца ў атрадзе.

Затым урачыстыя словы ваеннай прысягі чытае малодшы пагранічнік тав. Дзужы. Ён усюго лекальні месцаў служыць на граніцы, але і за гэты час прыняў шчырае і адважнае клятвы саветскай радзімы. Надзея ім вяртацца буйны шпін, люты вораг саветскага народа.

Пагранічнік Н-скага пагранатрада тт. Перыякоў, Десарскі, Борыч, малодшы камандзір тав. Субоцін 22 лютага падаў яазы на імя камандавання аб астаўленні іх на пажыццёвую службу ў рэдах пагранічных воінаў. У дзень свята Чырвонай Арміі сваю адданасць і любоў да радзімы яны замалавалі святай клятвой — чырвонай прысягай.

11 афіцэраў атрада правялі гутаркі і даклады ў пагранічных калгасах аб XXI гадавіне Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

ПАЧЭСНЫ АБАВЯЗАК

Учора я, як і ўсе байскі, камандзіры і палітрэбні нашай аскаўня Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, прыняў ваенную прысягу. Я пакляўся быць яшчэ больш адданым большэйшай партыі, саветскаму народу, дарожнаму і вылітку Сталіну. Калі-б патрэба было, кожны з нас — прыняўшых прысягу — сёння-б даказаў справу сваю адданасць сацыялістычнай радзіме.

Вялікім пачатам і павагай акружана Чырвоная Армія, і гэта ўпэўне зрадуемца, наша Чырвоная Армія абараняе мірную працу працоўных СССР, шчаслівае, культурнае і зможнае жыццё грамадзян саветскай краіны. І нама абавязак пачэснага абавязку, чым са зброяй у руках стаяць на ахове граніц СССР, цудоўнага жыцця саветскага народа.

Кожны з нас рыхтаваўся лепшымі поспехамі сустраць дзень прысягі. Я рэд, што маё аддзяленне атрымала па базой і палітычнай падрыхтоўцы выдатны і добры алянік.

Прынятыя намі прысяга абавязвае нас да многага. Я абяцаў з пачэснай энергіяй працаваць над умацаваннем магутнасці Чырвонай Арміі, дабівацца яшчэ больш лепшых поспехаў у баявой вучобе.

Н. С. ЧЭРЭМНЫХ,
камандзір аддзялення Н-скай часці ВАВА.

СВЯТА Ў КАЛГАСАХ

ЖЛЮВІН, 23 лютага. (БЕЛТА). Урачыста адзначалі працоўныя раёна XXI гадавіну Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

У клуб заўчасна «Росвет» на ўрачысты пленум Маюскага сельсавета абралася звыш 500 чалавек. Пасля даклада аб XXI гадавіне Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота выступіў брыгадзір калгаса тав. Пугачоў Фёдар. Ён сказаў:

— Мне 48 год, але я займаюся ў гурт-ку варашылаўскіх коннікаў і рыхтуюся да абароны нашай радзімы. І калі партыя, урад паклічуць нас у бой, мы, калгасныя зааветствы, на сваіх ліхх воях будзем б'ць ворага па-варашылаўску, па-будзёўску.

З вялікім удэдам праходзілі ўрачыстыя сходкі і ў другіх калгасах раёна. Пасля ўрачыстага схода ў калгасе «Скравы шлях» абдуўся паказ калгаснай мастацкай самадзейнасці.

ГІСТАРЫЧНЫ ДЗЕНЬ

К гэтаму дню доўга і любіва рыхтаваліся. Кожны з байцоў і камандзіраў імкнуўся адзначыць дзень, у які ён дае клятву на вернасць радзіме, добрым баявым падарункам. На стрэльбішчах, у класях кіпела баявая работа. Спэцыяльна быў прысянут кожны дзень, кожная гадзіна вучобы. Раслі рады снайперы, адважных разведчыкаў, майстэрскіх лыжнікаў.

Чырвонаармейскія Спанаў і Любавічы былі дупацчаты часова камандзю аддзяленням. Яны рашылі дабіцца да дна прысягі звання адважных камандзіраў, вывесі свае падрадачэнні ў рады перадавы.

Ваен Чырвонай Арміі дае слова, каб пунктуальна, дакладна выканаць яго. Напярэдадні дня прысягі ў падраздзяленні быў прызначан зааэд. Перадавыкам у сацыялістычным апаборніцтве тт. Сіпаанаў і Любавічы — прысвоўвалася званне адважных камандзіраў.

Лейтэнант Ваенноў абыцаў зрабіць свой узвод узводам выдатнікаў. І гэта слова пераўраца ў сапраўднасць. Адважны камандзір Чэрасаў, Мешчэракоў і многія іншыя не ведаюць алянак ліжэй «добра». Комсамалец Бахціраў уладокаваў сваё снайперскае майстэрства. Так рыхтаваліся байцы да самага ўрачыстага дня ў іх жыцці — да клятвы на вернасць радзіме і народу.

П'яцца перадавыя аловамі тую асабістую прымянасць, асабістую ўрачэстасць, ямі жыла часць учора. Байцы і камандзіры моцна на ўсё жыццё запаміняюць усе дэталі гістарычнага дня — 23 лютага 1939 года.

...Перад строем байцоў — заслужа-

ны камандзір. На яго грудзях гаралі два ордэны. Ён не можа і не хоча срываць свайго хвалявання. Велічна гучаць словы прысягі. Камандзір перад тварам байцоў, якіх на першаму загалу радзімы ён павідае ў пераможную схватку з ворагам, клянецца да апошняга дыхання, да апошняй кроплі крыві быць адданым свайму народу.

Байцы ўслухоўваюцца ў словы клятвы, і пачуцці гарачай любові да свайго вялікай радзімы, да свайго народа растуць і шырацца ў грудзях. Гэтым святым, патрыятычным пачуццём аднолькава поўны байскі — адважны камандзір Шахматэў, рускія — лейтэнант Ваенноў і чырвонаармеец Падольнік, казах — чырвонаармеец Мукашоў і чуваш — адважны камандзір Сіпаанаў.

Дня ўсіх іх радзіма — кляпаліва, любячая маці. Восч таму так баскона гардзюва яны вымаўляюць сваю вялікую клятву. Словы гэтай клятвы грымюць рэкам раздзянка над усім светам, прымушаючы трапіцца ў басельня п'янасіці падальшчыкаў ваяны. Яны сілы, яны прымусяць байцоў і камандзіраў адступіць ад свайго доўгу, ад свайго клятвы.

Тройкі праў вялікі рускі пісьменнік А. М. Горькі, які сказаў: «Наш працоўны народ, можа глядзець у будучыню без страху, — абарона ў яго незвычайная добрая — не толькі таму, што ў яго добрая штыкі, але, галоўнае, таму, што яе ўзброілі неперажомай вярдаўя».

Магутнай вояр аясніла даслоўную армію саветскага народа вялікая партыя Леніна — Сталіна.

П. ТУРСКІ.

МУЖНА, З ДАСТОІНСТВАМ БУДЗЕМ АБАРАНЯЦЬ РАДЗІМУ

...10 гады раіны. Н-скае часці пры сцягу з аэрострам выстрайвацца на палюці. Камандзір часці выступае з варагой прамовай аб значэнні ваеннай прысягі, аб пачэсным абавязку грамадзян саветскай краіны да вернасці радзіме, народу і партыі Леніна-Сталіна.

Першымі ва ўрачыстай абстаноўцы, перад строем прымаюць ваенную прысягу камандзіры і камісар часці.

Восч крыху ўхваляваны палыходзіць да стала тав. Пісароў. Ён беражыцца бярэ тэкт ваеннай прысягі, чытае ўслух і падшовацца. Тав. Пісароў — удзельнік грамадзянскай ваяны. Сваю вернасць радзіме ён неаднараза даказаў у ратунчых баях з ворагамі народа. Партыя і урад высока адзналі заслугі тав. Пісарова, узнагародзіўшы яго ордэнам Чырвонага Сцяга.

Сэрпы байцоў, камандзіраў і палітрэбніц, прыняўшых сёння ваенную прысягу, поўны рашымаці рабіць, знішчыць любіва ворага, калі ён пасме напасці на святавую зямлю нашай сацыялістычнай радзімы.

С. КАЗНАЧЭЎ.

НА ВЕРНАСЦЬ РАДЗІМЕ

Роўнымі квадратамі выстравіліся байцы, камандзіры і палітрэбнікі.

... Да прысягі прыводзіцца чырвоная аддзяленне падраздзяленне тав. Свірыдава. У саборніцтве з іншымі падраздзяленнямі на дастойную сустрачку XXI гадавіны Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі яно заваявала паршчына. Гэта падраздзяленне мае выдатныя рэзултаты як на агнявой падрыхтоўцы, так і на асятніх дысцыплінах баявой і палітычнай вучобы. Падраздзяленне заваявала права несці пачасную вахту ў дзень прыняцця прысягі.

Прысягае старшы лейтэнант тав. Бялясоў. Куліметчыні яго падраздзялення ставіцца добрым веданнем матэрыяльнай часткі, дасканалым агнявым майстэрствам, высокай дысцыплінаванасцю. Успед за сваім камандзірам даў ўрачыстую клятву байскі тт. Крывашоў, Саложнікаў, Віноўеў і інш.

ВЯЛІКАЕ СВЯТА

Інтэрнаты Н-скай часці ВАВА па-святочнаму прыбраны чырвонымі сцягамі, лозунгамі і плакатамі. Памяць патрыяцкай праваднёў большэйшай партыі, ваяроў неперажомай Чырвонай Арміі — Леніна і Сталіна — відны вялікі плакаты з тэкстам ваеннай прысягі. Усюды адчуваецца вялікае свята.

Для прымяцця прысягі часць выстравілася ў велізарным крытым манежы. Урачыста гучыць інтэрнацыяналь. Пад сёння баявых сцягаў стаяць тт. Мятвееў, Раманюк, Кісаль — ваяны Чырвонай Арміі. На іх грудзях зяляць медалі «XX год РСЧА». Стаяць мале-

ПРЫСЯГА ПАГРАНІЧНІКАЎ

Іх прывітчы значацца ў спіску перадавой баявой і палітычнай вучобы. Яны добра вывучылі ваёскавыя статуты, высокая дысцыплінаваны. Звраз гэтая верная сыны свайго радзімы клянуцца не шкадаваць свайго крыві і самага жыцця для даагненія поўнай перамогі над ворагамі.

Вялікай любоўю да свайго сацыялістычнай радзімы, партыі, Сталіна гучаць у вуснах байцоў, камандзіраў і палітрэбніц словы прысягі. Гэта клятвы, даная вернымі прысягатамі сацыялістычнай радзімы, аўляюцца грымюым папараджаннем для ўсіх ворагаў саветскага народа.

Пасля прыняцця прысягі адбуўся ўрачысты абед, на якім прысутнічалі ўрачысты — прадстаўнікі саадрэствяных арганізацый. Вечарам у клубе адбуўся паказ мастацкай чырвонаармейскай самадзейнасці.

Л. ЗАХАРАЎ.

ПРЫСЯГА ПАГРАНІЧНІКАЎ

Урачыста адзначалі працоўныя раёна XXI гадавіну Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

У клуб заўчасна «Росвет» на ўрачысты пленум Маюскага сельсавета абралася звыш 500 чалавек. Пасля даклада аб XXI гадавіне Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота выступіў брыгадзір калгаса тав. Пугачоў Фёдар. Ён сказаў:

— Мне 48 год, але я займаюся ў гурт-

ПРЫСЯГА ПАГРАНІЧНІКАЎ

Урачыста адзначалі працоўныя раёна XXI гадавіну Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

У клуб заўчасна «Росвет» на ўрачысты пленум Маюскага сельсавета абралася звыш 500 чалавек. Пасля даклада аб XXI гадавіне Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота выступіў брыгадзір калгаса тав. Пугачоў Фёдар. Ён сказаў:

— Мне 48 год, але я займаюся ў гурт-

НА ВЕРНАСЦЬ РАДЗІМЕ

Роўнымі квадратамі выстравіліся байцы, камандзіры і палітрэбнікі.

... Да прысягі прыводзіцца чырвоная аддзяленне падраздзяленне тав. Свірыдава. У саборніцтве з іншымі падраздзяленнямі на дастойную сустрачку XXI гадавіны Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі яно заваявала паршчына. Гэта падраздзяленне мае выдатныя рэзултаты як на агнявой падрыхтоўцы, так і на асятніх дысцыплінах баявой і палітычнай вучобы. Падраздзяленне заваявала права несці пачасную вахту ў дзень прыняцця прысягі.

Прысягае старшы лейтэнант тав. Бялясоў. Куліметчыні яго падраздзялення ставіцца добрым веданнем матэрыяльнай часткі, дасканалым агнявым майстэрствам, высокай дысцыплінаванасцю. Успед за сваім камандзірам даў ўрачыстую клятву байскі тт. Крывашоў, Саложнікаў, Віноўеў і інш.

ВЯЛІКАЕ СВЯТА

Інтэрнаты Н-скай часці ВАВА па-святочнаму прыбраны чырвонымі сцягамі, лозунгамі і плакатамі. Памяць патрыяцкай праваднёў большэйшай партыі, ваяроў неперажомай Чырвонай Арміі — Леніна і Сталіна — відны вялікі плакаты з тэкстам ваеннай прысягі. Усюды адчуваецца вялікае свята.

Для прымяцця прысягі часць выстравілася ў велізарным крытым манежы. Урачыста гучыць інтэрнацыяналь. Пад сёння баявых сцягаў стаяць тт. Мятвееў, Раманюк, Кісаль — ваяны Чырвонай Арміі. На іх грудзях зяляць медалі «XX год РСЧА». Стаяць мале-

ВЯЛІКАЕ СВЯТА

Інтэрнаты Н-скай часці ВАВА па-святочнаму прыбраны чырвонымі сцягамі, лозунгамі і плакатамі. Памяць патрыяцкай праваднёў большэйшай партыі, ваяроў неперажомай Чырвонай Арміі — Леніна і Сталіна — відны вялікі плакаты з тэкстам ваеннай прысягі. Усюды адчуваецца вялікае свята.

Для прымяцця прысягі часць выстравілася ў велізарным крытым манежы. Урачыста гучыць інтэрнацыяналь. Пад сёння баявых сцягаў стаяць тт. Мятвееў, Раманюк, Кісаль — ваяны Чырвонай Арміі. На іх грудзях зяляць медалі «XX год РСЧА». Стаяць мале-

Сямён СКЛЯРЭНКА

АРЫНА

Апавяданне

Надыходзіў вечар. Рукавелі сены прасалодзіў, уроснай у зямлю халіны, што атаяла над ярам. Над гаралом ніжа кружылі буслы. Яны лязгалі, зважвалі і зважвалі круг, а потым раптам, паднімаючы доўгія ногі, пачалі апаўскае аляні да адным у шырокае гняздо на вяршыні вярбы, што ўтары высахла, а ўнізе пусціла дзікую зялёную парастаку.

— Мама! — бегла ад халіны на гарод смуглая дзяўчынка. — Ма-а-а! Клічучы!

Жанчына на гародзе, што палела прыняўную капуту, спынілася, прыкляла руку да іба.

— Чаго ты? — спытала дзяўчыну.

— Дзяляцца вае, мама, кліча...

Апусціла руку жанчына

— Стаю я каля вараў, — паспешліва гаварыла дзяўчынка. — Аж ідзе дарожка чужы дзяляцца. Ідзе да ўсіх хат прып'ядацца. А па найпай дапоўна спыніўся. Плянуў на мяне, а талі... Дзе-ж твая маці, дзіцячкі? — плачэ. — На гародзе, кажу, капуту попліць... Дня бай, кажа, ды хутчэй пачынь маці. Скажы, што Тарас прышоў...

— Які Тарас? — спытала дзяўчыну маці. — Лапачан, як алятанява, а ўсё без толку... Можна гэта і не да насці.

— Мама...

Хутка пайшла сцяжкай да хаты. Здаецца прыгледзлася. Убачыла вятранга гасця. Ён стаяў каля вараў — не вараўшчыя. Крыху схліпнуўшы, ён паіраў насустрач жанчыне. Галава — непакрытая, у руках — клумачак... Стаіць і пільна-пільна паірае... Жанчына пайшла спынаючы.

— Арына! — шіха прамовіў гасця да жанчыны, што падыходзіла ўсё бліжэй да яго...

ку доважачым паветрам — і адразу вясце.

А восч ужо мінула і поўнач, а не спіцца. Веленавата зара, што вясела з веча ра най басканім, ужо на многа пакалілася ўгору, замоўдула пастыя водай, пагасці агеньчыкі ў хатах-глубах нощ, позняя гадзіна, а ні Тарас Грыгоравіч, ні Арына не думалі спаць... Прытуліцца да грудзей роднай свайго сестры Тарас, прыгадае:

— Ці паматэеш, сестра, як мы малейшы былі? Дзеся мне было ў сале... Усё, бывала, імкнуся пабегчы да сестры Калінары ў Зялёную... Прыгумонымі прабаруе, далей ля дубровы, пераз Гарбуоў Яр, пераз лугі... Уваіду ў хату, адчыню дзверы ў сенах, каб нічо не чуў, стану шіха на парозе, а Калінары на лаве сядзець, усё штоспыніць... Я да яе падбаруе, упаду на калені, як уздрэгне мяне... восч, кажа, мой прымак. Гэта-ж так мяне наахлахуе...

— А паматэеш, — успамінаў далей Тарас Шэўчэнка — маё жалезныя слухі? Казаў я, што бегу ў отып, каб нупаць там канца свету... Казаў я, ціха-ціха асьмяючы ён пра сёбра, што бачыў там жалезныя слухі, айнашоў кааец свету... Толькі Калінары гэтага не сказаў, не захапэў, не змог яе абмаінуць... бо яна-ж мяне любіла — прымаком называла...

Замаяўе. Там пачынала расказваць Арына. І пра тое, як цяжка жыццё ў Кірылаўцы, як вядзеваша ажаном Энгельгардта Ванакевіч, і пра тое, што новыя паны — Брацішкі і вятліўся ў Кірылаўцы, што з'явіўся ў траці пан — Флэроўскі.

— Уп'якаюць людзі з сіла куды вочы глядзюць, — гаварыла Арына, — блукаюць у лясках, каб толькі не ведаць паншчыны... А калі алявоць каго, на панскую стаяю да ў році.

Расказвала Арына, што паставіў ажаном ва ўсіх каніцах сіла шпіны, а там сляны і чумакоў спайваюць. Прыгалада свайго мужа Фёдара Кандратавіча — малара, што нядаўна перад гэтым памёр. Скардзілава Арына на долю, часта ўхліпвала, наракала на беднасці.

— Не сумуй, сестра, — суіпаў яе Тарас. — Я ўжо вольны.

Доўга-доўга маўчаў. Выло чутна толькі, як крычэ перабілі ў чужых жылках за Кірылаўкай, ды як дзясці на п'ялху рыпны вагы чумакоў, што спашакона прехаль больш уначы, бо днём валы клядуцца ад снві.

— І ты скоро будзеш вольнай, сестра, — сказаў Тарас. — Не плач... Развінецца окура...

Арына замаяўчала.

— Сні, — толькі сказала і яшчэ раз палаявала брата. — Сні, бо ўжо сцягане не надзалева. А заўтра работы на паншчыне колы.

Пайшла да хаты, направила коўдру на дэнка, сама змясілася каля іх... Зап'яхла ўсё навокал. Спала ўсё сале.

Але ўсё не спалася Тарасу Шэўчэнка. Зап'ячочыў стомленыя вочы, але не спаў. Доўга прыслухоўваўся, як рыпны вагы чумакаў на шпілах, а калі вазы змоўклі ў далечыні, захапіўся пеоніям напных ітупах. Песня гота складалася ў мелодыю, восч-восч на родзішца да яе словы. Невясёлым, смутнымі словамі:

«Гляджу, у п'ёмным у сааечку, Пад вільню ў халодзку, Мая адная сестра, Моглаўчатыя, святая Нібы ў раю алячывае Ды а-аа шырокага Дняпра Мые, вядоку, выгалада, І ў зялёна: вынрае З-а хвалі човен, выплывае І ў хвалі ён знівае зноў... «Мой бранчелі! Мая ты доля!» Мы бліжэй з табою: ты На паншчыне, а я ў вольні... Восч так нам давялося Ясі! З маленства па калочай ніва».

Мінула два годы. Скоро надыдзе ўжо лета. Зноў навісла над зямлёй снвіца. Доўга чакала Арына брата Тараса, доўга чакала абнашай ім волі. Ужо і Варфаламей Шэўчэнка наведваўся, гаварыў, што скоро прыдзе воля... Ужо і самі паны гаварылі, волю даваць... але без зямлі. А якая-ж там воля,

калі не будзе ў капеці ні кавалячкі хлэба? — Не бярэ гэтай волі, — гаварыў Варфаламей, — Ішма Тарас у Пенебурга, каб такой ветаржанай волі не браць, ішма, каб ішмай волі мы пухалі.

Маніфест у сале чыталі і зноў адалася, што палалі а адной яваоў і другую... А брата Тараса ўсё не было...

А потым пауца пра яго. Пачула, што памёр у далёкім Пенебургу. Пауца Арына і упала на зямлю на плота. Доўга ляжала, такуць не абегала да хаты дачка ды не прынесла кружку вады. Вышла, убачыла овет, але неба зрабілася зялёным, як ліст лопуха, хата пільна ў тумане, нібы нявокалі лу дожджа...

Так міналі дні. Варфаламей прыхаў у сале, сказаў абрацца да Канева, дзе будзе пахаван Тарас.

— Маці мая! — крыкнула. — Я-жа хаваць, калі ўжо два месяцы, як ён імае?

— Не твайго роуму справа! — дажорліва палінаў галавой Варфаламей. — Апарайся, іду на Канеў.

І пайшла Арына на Канеў. Пайшла шырокім шляхам, што пераз Сцялоў, пераз вярбы, а з Таганчы на Мехарыч. Вышла да Дняпра каля Пенебургу і накіравалася сцяжка ўверх да гарода.

Яе дагнала шмат сляны. Чужы ён селіны (потым ужо сказаў, што ён ён-над Мопан) заарэўсі оеці. А ўжо, случы на падворце, яна бачыла пмат сляны, мужчын, жанчын, дзяцей, што надароўваліся да Канева.

Калі дахалі да Чарной гарты, яна саскочыла з воза. Саскочыла — алянілася. Яна ніколі лічэ ў жыцці не бачыла столькі людзей, не бачыла такога вялікага натоўпу. Каля берага стаяў паракот — яна і паракот бачыла ўпершыню ў жыцці. Натоўп маўчаў. Нішто не парухала цішыні. Назэг гамалілі вылі калі і чайні не крычалі над дыянароўскімі косамі — а можа проста нічо не чуў іхнія крыку...

У напрамку Канева людзі закрудзілі ўвесь шлях. Высока над галавамі людзей пільна вялікая чорная труна. Труну зверху прыкрывала чырвоная палатка. Людзі неслі ў руках рускія, аветкі... Людзі маўчалі, але раталі цішыню ўварвалі словы несі...

Ў памру, то пахавалі

Мяне на магіле, — адвекуць здалёку-здалёку далішчала да Арыны... Яна ўздрывнула, заплюшчыла вочы — ані адразу пазнала гасця сляны, пазнала, хто іх сказаў.

Трошч стону шырокага

На Украіне мілай, — чула яна дабей...

Пахавалі ён Уставайце, Кайданы парвіце, — грывала над понаводным Дняпром... Арына стаяла, смугала словы несі, і ў ёй нарадзілася нешта новае, чаго яна ніколі лічэ ў сваім жыцці не ведала і не адчувала. Знікла неае раталі отома, галава сама сабой паднялася ўгору. Яна ўжываліся паірава на чырвоное палатно на труне, што набылася і чым бліжэй, тым больш наівалялася малымым оадам... А калі натоўп дайшоў да Арыны, яна зрабіла крок наперад і пайшла поруч з труной. Пайшла, і было цяжка ёй, бо несі яе брата, пайшла — і стала ёй лічэй, бо не адна яна праводзіла свайго брата Тараса Шэўчэнка, а поруч з ёй ішла оіла людзей, ішо так багата людзей, што ён алячывае — поруч ішо свет...

Яна прыгледзла дзень, калі Тарас развітаўся з ёй ў аляціні Кірылаўкі, калі ён абяцаў окура зварнуцца і прынесі ў сабой волю...

— Я ўжо вольны, — гаварыў ён, — а окура і ты будзеш вольнай...

А людзі падмаіла павольна на гару. Вільні бачыўшы Дняпро, вільні бачыў лугі на той яго боа, вільні бачыў паракот на Дняпры, што даваў увесь час гудзі...

Кайданы парвіце, — спыталі людзі.

І варагой алоу кроўю Волю азрапіце...

Грывала Чарчэнка гар.

І словы гэтыя прав

КІНО

„МАРСКІ ПОСТ“

(Новы гукавы мастацкі фільм вытворчасці Одэскай кіностудыі)

Кінааповесць «Марскі пост», прысвячана яна слаўнаму юбілею нашай любленай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота, расказвае аб гераічных буднях чырвонафлотцаў-чэкістаў, якія ахоўваюць савецкія граніцы.

Аўтары фільма — сцэнарыст Л. А. Дзюба і рэжысёр В. І. Ганчук — у аснове фільма паклалі некалькі эпопеяў з жыцця нашых слаўных марскоўцаў-пагранічнікаў. На гэтым матэрыяле яны стварылі цікавы, хваляючы фільм.

Сюжэт фільма проты. К далёкаўходліму пагранічнаму востраву падыходзіць параход «Дальстрой». Разам з чырвонафлотцамі-пагранічнікамі на востраве прыехаў чалавек у кепцы, Федар, сын назіральніка маяка Бурава.

Раніцою дзюба наведзіць, што ў савецкіх тэрытарыяльных водах выяві-

ліся даўня японскія рыбалоўныя шхуны. Капер «Чэкіст» тэрмінова выхадзіць у мора і накіроўваецца да паходзільнай граніцы.

У гэтым месцы фільма пастаюць некалькі яркіх рысамі ўдала паказалі паводкі «неразумнага судзея».

Група астаўшыхся чырвонафлотцаў, разам з назіральнікам маяка Буравым і баявой палугай камандзіра Назарава дастойна сустракаюць японскіх расейцаў. Надалою героям прылічлі савецкіх самалёты.

Г. ТАРАН.

Студэнцкая каманда студэнтаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, якая заняла першае месца ў спартакладзе «Сяброўства» прысвячонаму XXI гадавіне Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

БЕЛАРУСКІ ПАВІЛЬЁН НА УСЕСАЮЗНАЙ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЙ ВЫСТАЎЦЫ

Галоўны Камітэт Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі дзямі разглядае і зацверджае тэматыка-экспазіцыйны план і праект унутранага мастацкага афармлення павільёна БССР.

У павільёне будзе 6 залаў. Шматлікія фотаматэрыялы, дыяграмы, творы выяўленчага мастацтва, натуральныя экспанаты ярка прадэманструюць велізарныя поспехі БССР, дасягнутыя пад кіраўніцтвам большыцкай партыі на ўсіх галінах сацыялістычнага будаўніцтва.

Першы зал павільёна ўпрыгожаць тры вялікія барельефы на тэму «БССР — несакуршаны перадавы на захадных граніцах СССР». Над гэтымі барельефамі працуе асабліва дэкаратыўна мастацтва тав. Бембель.

Цэнтральны зал павільёна сваім афармленнем адлюстроўвае ролю партыі большыцкай і геніяльнага правядзеньня Леніна і Сталіна ва ўтварэнні БССР. Тут жа будзе паказаны Канстытуцыя БССР, а таксама велізарны дасягненні рэспублікі ў развіцці прамысловасці, у сацыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі і на культурным фронце.

Над афармленнем працуе брыгада мастакоў БССР пад кіраўніцтвам галоўнага мастака павільёна т. Алтуф'ева. Будаўніцтва павільёна ў асноўным закончана.

ФІНІШ УСЕБЕЛАРУСКАЙ МОТАЭСТАФЕТЫ

Учора на пляжу Волі ў Менску адбыўся фініш усебеларускай ваенна-ваздушнай мотаэстафеты, прысвячонай XXI гадавіне Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

Удзельнікі эстафеты вітаў месесці старшыні Камітэта па справах фізкультуры і спорта пры СНК БССР тав. Тайц.

РЕСПУБЛІКАНСКАЯ ІСПАНІЯ НЕПЕРАМОЖНА

ЛОНДАН, 23 лютага. (ТАСС). Спецыяльны карэспандэнт «Ньюс кронікл» у рэспубліканскай Іспаніі Форэст паведамляе аб сваёй гутарцы ў Валенсіі з генералам Міха, які адбылася ўчора. «Тыя, хто быў у Мадрыда ў першыя дні яго асады, расказаў, каб ка-лі-б ім казалі, што больш чым праз два годкі рэспубліканская армія ўсё яшчэ будзе прадаўжаць барацьбу на чале з генералам Міха. Таксама, хто быў у Валенсіі летам мінулага года, калі мясціні і інтэрвенты наступалі ўздоўж узбярэжжа, наўрад ці адважыліся б спазнавацца, што праз пяць месяцаў сталіца Леванта ўсё яшчэ будзе належаць рэспубліцы. Падзенне Валенсіі тады, па думцы ўсіх замеж-

ных ваенных экспертаў, было пытаннем усяго толькі некалькіх тыдняў, а можа быць нават і дзён.

Ваенныя дзеянні ў Кітаі

19 лютага кітайскія часткі раптоўна нанялі атакі выбілі японцаў з Сінцзянькоу (на паўднёвым захад ад Ханькоу). 21 лютага кітайскія атрады атакавалі Хуаньшань (на паўднёвым захад ад Ханькоу) і выбілі праціўніка з гэтага горада.

У ПАУДНЁВЫМ КІТАІ

На паўднёвым ўход ад Кантона 13 лютага кітайскія часткі ачышчалі ад праціўніка Бэаюнь і Наньтоу. Нагледзіцца павольнае японскіх войскі ўзмацненне іх актывнасці ўздоўж ракі Дунцзян (на ўход ад Кантона). За апошнія дні ў гэты раён японцы перакідаюць вялікую колькасць ваеннага снарачання.

На востраве Хайнань прадаўжаюцца баі. Разам з кітайскімі войскамі ў баях супроць японцаў прымаюць удзел 80 тысяч партызан з мясцовых жыхароў. За час баёў на востраве Хайнань японцы страцілі забітымі каля 7 тысяч чалавек. 21 лютага калі Чэнькай кітайцамі былі збіты два японскія самалёты.

АНГЛІЙСКІ І ФРАНЦУЗСКІ ДРУК АБ ПРАДСТАЯЧАЙ ПАЕЗДЦЫ ГУДСОНА У МАСКВУ

ЛОНДАН, 23 лютага. Увесь англійскі друк аднаўляе ўвагу ўвагу прадстаўчых павяздкі кіраўніцтва дэпартамента замежных спраў Гудсона ў Маскву. Нават кансерватыўная «Дэйлі мейл» вітае рашэнне ўрада як «спрыяльнае для брытанскіх гандлярскіх навіну» і адзначае аднаўленне, што ў 1988 годзе, параўнальна ў 1987 годзе, оверсінці закі-ў Англій паўноўсці. Парламентны карэспандэнт газеты «Таймс» паведамляе, што ў кудуарах палаты абшчынаў надаюць прадстаўчым візіту Гудсона ў Маскву палітычнае значэнне, як кроку «да дасягнення больш блізкага ўзаемразумення паміж абодвума ўрадамі па ўсіх шчыравых абодва бакі пытаньнях».

«Дэйлі тэлеграф» від Морнінг пост» гандрысцівае, што ў выпадку згоды оверсінці ўрада на перагаворы аб новым гандлёвым пагадненні, апошнія «могучы прывесці да далёкай і дучага падаўлення, якое ўрагуніруе ўсе камарцыйны і фінансавыя ўзаемаадносіны паміж Вялікабрытаніяй і Савецкім Саюзам».

Лейбарыскае «Дэйлі геральд» заяўляе: «Галоўнымі клопатамі міралюбных

дзяржаў павіна быць прадукцыйнае выні. Ігнараваньне СССР у барацьбе за мір было б вар'яцтвам. Зараз асабліва адчуваецца неабходнасць пэснага супрацоўніцтва з СССР, які з'яўляецца матурыяй і міралюбнай дзяржавай».

Ліберальнае «Ньюс кронікл» піша, што англійскі прадстаўчкі скарытае сваю паездку ў Маскву для ўмацавання кантакта паміж абодвума краінамі, які быў аслаблен у апошні час, дзякуючы чаму было аслаблена і наша міжнароднае становішча.

У тым жа духу выказваюцца і дэп-уляматычныя агітальнікі «Ньюс кронікл» Барлет і Кемінгс.

ПАРЫЖ, 23 лютага. Паведамленні англійскага друку аб прадстаўчых павяздкі Гудсона прыцягваюць да сябе вялікую ўвагу французскіх палітычных груп.

Газеты «Эпок», «Орд» і іншыя вітаюць ініцыятыву англійскага ўрада. Партыяны і газетны «Орд» выказвае жаль з поваду таго, што французская дыпламатыя не ўжыла са свайго боку кроку да ўмацавання сувязей з Савецкім Саюзам.

БУЙНЫЯ КАТАСТРОФЫ НА ПРАДПРЫЕМСТВАХ ВАЕННАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ ГЕРМАНІІ

ПРАГА, 23 лютага. (ТАСС). Кі зараз стаў вілью, у пачатку гэтага года ў Германіі адбылося некалькі буйных катастроф на прадпрыемствах ваеннай прамысловасці. У часе выбуху на па-раўжым заводзе Деннеберг (бліз Гамбург) загінула 200 рабочых і многія былі ранены. Насельніцтва, якое жыве

ў раёне завода, пад пагрозай строгага ішкарэння было забаронена расказаваць аб выбуху.

У пачатку студзеня ў Берліне ўзла-деў на паветра буйны хімічны завод. У друге аб гэтым нічога не паведа-млялася.

Дзяржаўная Філармонія БССР (памяці клубу імені Сталіна) 23 лютага аб'явілі конкурс «Канцэрт» на ўраўне ўсесаюзнай і міжнароднай конкурсу «Канцэрт» — прэ-фесара Мікоўскай дзяржаўнай кансерватыва — ордэнаўска Давіда Ойстраха пры ўдзеле Всевяда Тапціна (рады).

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАВНЫ ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР 24 лютага аб'явілі конкурс «Канцэрт» прысвечаны XXI гадавіне РСЧА і Ваенна-Марскога Флота ўдзельнічаюць: Сімавічэў аркестр — дырыжор СІМОНАУ, Хор — маст. кіраўнік БАРАЎ І. Г. Вядуць маст. арытм. БССР М. І. ДЗЯНІСАЎ. Салот Валерыя СІМОНАУ, НЕКРАСАЎ.

У МАГАЗІНАХ МЕНТОПРАМІСЛАВА ЕСЦЬ У ВАШІМ ВІБАРЫ МУЖЧЫНСКІЯ, ЖАНЧЫНІ ГАЛАУНЫЯ ЎБОРЫ. Да вясновага сезона. Менскае прадпрыемства на галаўныя ўборы.

ДЗЯРЖАВНАЯ ФІЛАРМОНІЯ БССР (памяці клубу імені Сталіна) 24 лютага аб'явілі конкурс «Канцэрт» прысвечаны XXI гадавіне РСЧА і Ваенна-Марскога Флота ўдзельнічаюць: Сімавічэў аркестр — дырыжор СІМОНАУ, Хор — маст. кіраўнік БАРАЎ І. Г. Вядуць маст. арытм. БССР М. І. ДЗЯНІСАЎ. Салот Валерыя СІМОНАУ, НЕКРАСАЎ.

У магазін БЕЛШКЛОЗБЫТА (гор. Менск, плошча Свабоды, побач з гасцініцай «Еўропа») ПАСТУПІЛІ РОЗНЫЯ ВІДЫ ГІПСАВЫХ ВЫРАБАЎ МАСКОЎСКАГА КАМБІНАТА «ВСЕКОУДОЖНІК» У ПРОДАЖЫ ЕСЦЬ.

ЗАХОЎВАЙЦЕ СВАЕ ЗБЕРАЖЭННІ У АШЧАДНЫХ КАСАХ! Цэласць укладу, унесены ў ашчадныя касы, гарантыруецца ўрадам Саюза ССР. Укладчыкам ашчадных кас забяспечваецца тайна ўкладу.

ДА ўВАГІ РАДЫЭСЛУХАЧОЎ! ТЭРМІН УЗНОС ПЛАТЫ ЗА КАРЫСТАННЕ РАДЫЁПРЫЭМАМІ 3а 1 квартал 1989 г. канцаўсца 23 лютага г. г.

У АДДЗЕЛ АБ'ЯУ ЗВАНІЦЕ ПА ТЭЛЕФОНУ № 21-845. М. М. Ш.